

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ДОНЕЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ**

ФАКУЛЬТЕТ № 4

**КАФЕДРА ГОСПОДАРСЬКО-ПРАВОВИХ ДИСЦИПЛІН ТА
ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор Донецького державного
університету внутрішніх справ,
полковник поліції

 Сергій ВІТВІЦЬКИЙ

« 25 » _____ 2022 року

**ПРОГРАМА
ВСТУПНОГО ФАХОВОГО ІСПИТУ**

**за науковим напрямом 12.00.04 – господарське право; господарсько-
процесуальне право**

Кропивницький 2022

Програма вступного фахового іспиту зі спеціальності «Право» для здобуття третього освітньо-наукового рівня «Доктор філософії» для вступників до аспірантури (ад'юнктури) Донецького державного університету внутрішніх справ за науковим напрямом 12.00.04 – господарське право; господарсько-процесуальне право.

Укладачі програми: д.ю.н., професор Ніколенко Л.М., к.ю.н., доцент Кадала В.В.

Програма затверджена на засіданні кафедри господарсько-правових дисциплін та економічної безпеки факультету № 4.

ЗМІСТ

1. Вимоги щодо рівня сформованості знань, умінь та навичок вступників	4
2. Критерії оцінювання знань	6
3. Форма проведення вступного випробування.....	6
4. Програма вступного фахового випробування:	
4.1. Зміст навчальної дисципліни	
«Господарське право».....	6
4.2. Зміст навчальної дисципліни	
«Господарсько-процесуальне право».....	18

1. ВИМОГИ ЩОДО РІВНЯ СФОРМОВАНOSTІ ЗНАНЬ, УМІНЬ ТА НАВИЧОК ВСТУПНИКІВ

Програма розроблена з урахуванням наукових досягнень в галузі господарського права та господарсько-процесуального права України. Господарське та господарсько-процесуальне право - є одними із провідних галузей у системі права України, що ґрунтуються на основі конструктивної взаємодії юридичних та фізичних осіб, держави у сфері економіки. Розвиток господарського та господарсько-процесуального законодавства відображають процес економічної, господарської політики держави, визначеної переходом від планово-регульованої до ринкової економіки, яка вказує на необхідність нових форм та процедур вирішення спорів, що витікають з господарської діяльності. В основу програми покладені апробовані положення робочих програм навчальних курсів.

1.1. Господарське право

Вступники мають **знати**:

- місце господарського права в загальній системі права;
- зміст основних правових інститутів і процедур господарського права, особливості їх реалізації й застосування;
- юридичну термінологію, володіти юридичною технікою, способами та видами тлумачення норм господарського права;
- особливості правосуб'єктності суб'єктів господарювання та інших учасників відносин у сфері господарювання;
- правовий режим майнової основи господарювання;
- систему органів державного регулювання господарської діяльності;
- загальні положення про господарські договори;
- засоби захисту прав та інтересів суб'єктів господарювання;
- форми відповідальності та санкції за господарське правопорушення;

Вступники мають **вміти**:

- здійснювати аналіз фактів, матеріалів з різних джерел, формулювати власні обґрунтовані судження на основі відомої проблеми у різних галузях господарювання;
- визначати вагомість і переконливість аргументів в оцінці заздалегідь невідомих умов та обставин, що можуть впливати на діяльність суб'єктів господарювання;
- знаходити та виявляти в інформаційних джерелах, в тому числі за допомогою інформаційних технологій та баз даних, правову, статистичну та іншу інформацію стосовно суб'єктів господарювання, їх діяльності, належно її використовувати для своєї професійної діяльності;
- застосовувати набуті знання у різних правових ситуаціях, виокремлювати юридично значущі факти і формувати обґрунтовані правові висновки стосовно правового забезпечення діяльності учасників господарських відносин;
- самостійно розробляти проекти актів застосування права відповідно до правового висновку зробленого у різних правових ситуаціях, відтворювати

результати професійної діяльності в юридичній та іншій документації;

- виявляти проблеми правового регулювання і пропонувати способи їх вирішення з використанням наявних теоретичних і прикладних знань з господарського права.

1.2. Господарсько-процесуальне право

Вступники мають **знати**:

- місце господарського процесуального права в загальній системі права;
- основні принципи та джерела господарського процесуального права;
- поняття та види стадій господарського процесу;
- правове положення учасників господарського процесу;
- порядок порушення провадження справи;
- процесуальний порядок вирішення господарських спорів у суді першої інстанції;
- процесуальний порядок оскарження судових рішень;
- правове регулювання виконання рішень господарського суду;
- особливості розгляду справ про банкрутство;
- особливості третейського розгляду господарських спорів.

Вступники мають **вміти**:

- характеризувати господарське процесуальне право як самостійну галузь права;
- орієнтуватися у системі нормативних актів, якими регулюються процесуальні відносини у сфері господарського судочинства, аналізувати та правильно їх тлумачити;
- використовувати теоретичні знання у правозастосовчій діяльності;
- складати необхідні юридичні документи при зверненнях до судових органів з питань захисту прав і законних інтересів суб'єктів господарського права;
- використовувати основні засоби захисту прав суб'єктів господарювання.

2. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ВСТУПНИКІВ

1 правильна відповідь на тестове завдання дорівнює 2 балам.

3. ФОРМА ПРОВЕДЕННЯ ВСТУПНОГО ФАХОВОГО ВИПРОБУВАННЯ, СТРУКТУРА ЗАВДАНЬ

Форма проведення вступного фахового випробування: тестові завдання у кількості 100 тестів із складових напрямів наукової спеціальності.

4. ПРОГРАМА ВСТУПНОГО ФАХОВОГО ВИПРОБУВАННЯ

4.1. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ГОСПОДАРСЬКЕ ПРАВО»

Предмет, метод, система і джерела господарського права. Господарська діяльність як предмет господарського права. Поняття господарської діяльності. Поняття господарської комерційної діяльності (підприємництва). Ознаки господарської діяльності. Некомерційна господарська діяльність.

Задачі і зміст господарського права. Принципи господарського права. Конституційні та загальні принципи господарювання. Принципи підприємницької діяльності. Методи господарсько-правового регулювання. Правовий господарський порядок. Конституційні основи правового господарського порядку в Україні.

Господарське право як наука. Предмет, задачі, функції та значення науки господарського права. Поява господарських правовідносин і публічного регулювання економічних відносин у стародавніх країнах та Середньовіччі. Значення «Магдебурзького права». Публічно-правові відносини на українських землях. Наука господарського (економічного, комерційного, торгового, корпоративного тощо) права і правове регулювання господарських правовідносин у розвинених капіталістичних країнах.

Господарське право в загальній системі права. Відмежування господарського права і взаємодія з конституційним, цивільним, адміністративним та іншими галузями права. Зв'язок господарського і господарсько-процесуального права.

Поняття джерела (форми) господарського права. Класифікація джерел господарського права. Нормативно-правовий акт. Правовий звичай. Юридичний прецедент. Нормативний договір. Юридична доктрина. Судова практика. Поняття систематизації в господарському праві. Класифікація видів систематизації. Кодифікація. Інкорпорація. Консолідація. Облік нормативних актів.

Співвідношення господарського права та господарського законодавства. Господарський кодекс України. Господарські закони. Постанови Верховної

Ради України. Підзаконні нормативні акти: укази і розпорядження Президента України; постанови та розпорядження Кабінету Міністрів України; нормативні акти міністерств, державних комітетів, інших центральних органів виконавчої влади; нормативні акти господарського законодавства органів влади Автономної Республіки Крим, місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування.

Поняття і значення господарських правовідносин. Специфіка господарських договорів. Характерні риси господарських правовідносин. Суб'єкти господарських правовідносин. Об'єкти господарських правовідносин. Зміст господарських правовідносин. Види господарських правовідносин. Розмежування відносин у сфері господарювання з іншими видами відносин. Господарсько-виробничі, організаційно-господарські, внутрішньогосподарські та майново-господарські відносини. Відносні та абсолютні правовідносини. Абсолютні речові господарські правовідносини. Абсолютно-відносні речові господарські правовідносини. Абсолютні господарські правовідносини з ведення власної господарської діяльності. Відносно зобов'язальні господарські правовідносини. Немайнові абсолютні господарські правовідносини.

Загальні положення про суб'єкти господарського права. Поняття суб'єкта господарського права. Співвідношення суб'єкта господарського права та суб'єкта господарювання. Поняття суб'єктів господарювання. Органи державної влади та органи місцевого самоврядування, наділені господарською компетенцією. Засновники суб'єктів господарювання.

Ознаки суб'єктів господарювання. Господарська правосуб'єктність та господарська компетенція. Класифікація суб'єктів господарського права за обсягом і змістом господарської правосуб'єктності. Господарські організації. Поняття та ознаки юридичної особи. Підприємництво та його ознаки. Некомерційна господарська діяльність.

Утворення суб'єкта господарювання. Установчі документи суб'єкта господарювання. рішення про утворення суб'єкта господарювання або засновницький договір. Статут (положення) суб'єкта господарювання.

Припинення діяльності суб'єкта господарювання. Реорганізація (злиття, приєднання, поділ, виділення, перетворення) суб'єкта господарювання. Ліквідація суб'єкта господарювання.

Суб'єкти господарювання. Ознаки суб'єктів господарювання. Поняття підприємства. Класифікація підприємств за різними критеріями. Приватне підприємство, підприємство колективної власності, комунальне підприємство, державне підприємство, підприємство, засноване на змішаній формі власності. Підприємство з іноземними інвестиціями, іноземне підприємство. Унітарні та корпоративні підприємства. Унітарне підприємство. Корпоративне підприємство. Мале, середнє та велике підприємство. Організаційна структура підприємства. Органи управління підприємством. Керівник підприємства та трудовий колектив.

Державні і комунальні унітарні підприємства. Державне комерційне підприємство. Казенне підприємство.

Господарські товариства. Акціонерне товариство. Товариство з обмеженою відповідальністю. Товариство з додатковою відповідальністю. Повне товариство. Командитне товариство. Установчі документи господарського товариства. Права та обов'язки учасників господарського товариства. Органи управління господарським товариством.

Підприємства колективної власності. Кооперативи. Виробничий кооператив. Члени, майно й органи управління виробничого кооперативу. Споживча кооперація.

Підприємство об'єднань громадян та релігійних організацій.

Приватне підприємство. Фермерське господарство. Орендне підприємство. Підприємство з іноземними інвестиціями. Іноземне підприємство.

Громадянин як суб'єкт господарювання. Обов'язки громадянина-підприємця.

Суб'єкти господарювання з особливим статусом, об'єднання підприємств та органи господарського керівництва. Види суб'єктів господарювання з особливим статусом. Поняття і правовий статус банку. Види банків. Організаційно-правові форми банків. Державні банки. Кооперативні банки. Об'єднання банків. Функції, операції, структура та керівні органи Національного банку України. Форми регулювання банківської діяльності.

Поняття товарної та фондової біржі. Біржові операції та правила біржової торгівлі. Принципи, права та обов'язки товарної та фондової біржі. Біржові торги. Органи управління біржею.

Правове положення некомерційних господарських організацій. Правове положення, статут, господарська діяльність кредитної спілки. Управління кредитною спілкою. Благодійні організації. Правове положення філій, представництв, інших відокремлених підрозділів господарських організацій (структурних одиниць), утворених ними для здійснення господарської діяльності.

Торгово-промислові палати (ТПП). Ознаки, мета, завдання і права ТПП. Статут ТПП. Майно ТПП. Організації роботодавців.

Поняття об'єднання підприємств. Види об'єднань підприємств. Господарські об'єднання. Державне (комунальне) господарське об'єднання. Асоціація. Корпорація. Консорціум. Концерн. Утворення об'єднань підприємств. Управління об'єднанням підприємств. Асоційовані підприємства. Холдингові компанії. Припинення діяльності об'єднань підприємств. Органи господарського керівництва. Держава і територіальні господарські системи.

Загальні засади майнових відносин у сфері господарювання. Поняття правового режиму майна господарських організацій. Види правових режимів майна. Право власності в Україні: поняття, підстави виникнення, форми

власності та форми права власності. Право господарського відання та оперативного управління. Право промислової власності в господарських відносинах. Правова природа промислової власності. Способи захисту майнових прав в господарських відносинах.

Господарські зобов'язання і договори. Господарське зобов'язання. Підстави виникнення господарських зобов'язань. Види і форми господарських зобов'язань. Господарсько-договірні зобов'язання. Майново-господарські зобов'язання. Організаційно-господарські зобов'язання. Соціально-комунальні зобов'язання суб'єктів господарювання. Публічні зобов'язання.

Господарський договір. Загальні та істотні умови господарського договору. Предмет, строк та ціна господарського договору. Класифікація господарських договорів.

Порядок укладання господарських договорів. Укладання господарських договорів на біржах, ярмарках, аукціонах, публічних торгах. Укладання господарських договорів за рішенням суду. Попередній договір.

Виконання господарських зобов'язань. Принцип належного виконання. Принцип реального виконання. Способи забезпечення виконання зобов'язань. Неустойка (штраф, пеня). Поручительство. Застава. Іпотека. Доручення. Гарантія. Завдаток. Місце виконання господарського зобов'язання. Підстави припинення господарських зобов'язань. Недійсність господарського зобов'язання. Умови припинення господарських зобов'язань. Зміна та розірвання господарських договорів. Правові наслідки зміни та розірвання договору.

Правові засади захисту економічної конкуренції. Поняття конкуренції. Економічна конкуренція. Недобросовісна конкуренція. Антимонопольно-конкурентне законодавство. Антимонопольно-конкурентна політика. Антимонопольний комітет України та його територіальні управління.

Монопольне становище суб'єкта господарювання та його обмеження. Природні монополії. Антиконтентні узгоджені дії суб'єктів господарювання. Зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку. Види дій, визнаних зловживанням монопольним становищем на ринку. Неправомірні угоди між суб'єктами господарювання. Антиконтентні дії органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю. Контроль за економічною концентрацією.

Поняття недобросовісної конкуренції. Неправомірне використання ділової репутації суб'єкта господарювання. Створення перешкод суб'єктам господарювання у процесі конкуренції та досягнення неправомірних переваг у конкуренції. Неправомірне збирання, розголошення та використання комерційної таємниці.

Відповідальність за порушення конкурентного законодавства.

Правові засади оподаткування господарської діяльності

Оподаткування як засіб регулювання господарської діяльності. Законодавство про оподаткування. Права і обов'язки суб'єктів, виконання вимог податкового законодавства суб'єктами господарювання. Система органів Державної податкової служби в Україні, їх повноваження. Контроль за виконанням вимог податкового законодавства суб'єктами господарювання. Відповідальність суб'єктів господарювання за порушення податкового законодавства.

Правове регулювання відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом. Поняття неплатоспроможності. Абсолютна неплатоспроможність. Відносна неплатоспроможність. Критерії неплатоспроможності. Оборотна неплатоспроможність. Необоротна неплатоспроможність. Банкрутство. Механізми попередження банкрутства.

Розвиток законодавства про банкрутство в Україні. Принципи інституту банкрутства. Об'єкт правового регулювання інституту банкрутства. Процедури банкрутства. Досудова санація Поняття санації, реорганізації та ліквідації підприємства. Загальний, спеціальний і спрощений порядок провадження у справі про банкрутство. Поняття судових процедур, які застосовуються щодо боржника.

Учасники справи про банкрутство. Компетенція державного органу з питань банкрутства. Кредитори та їх види. Збори (комітет) кредиторів. Поняття боржника і суб'єкта банкрутства (банкрута). Арбітражний керуючий. Права та обов'язки арбітражного керуючого.

Підвідомчість та підсудність справ про банкрутство. Підстави для відкриття провадження у справі про банкрутство.

Процедура розпорядження майном боржника. Підстави введення процедури. Задачі процедури розпорядження майном боржника. Права та обов'язки розпорядника майна.

Санація. Ухвала про санацію боржника та призначення керуючого санацією. Задачі процедури санації. Права та обов'язки керуючого санацією. Заходи щодо відновлення платоспроможності, які містить план санації. Звіт керуючого санацією перед комітетом кредиторів. Продаж у процедурі санації майна боржника як цілісного майнового комплексу або частини майна боржника.

Постанова про визнання боржника банкрутом і відкриття ліквідаційної процедури. Підстави відкриття процедури ліквідації та наслідки визнання боржника банкрутом. Етапи процедури ліквідації. Повноваження ліквідатора та ліквідаційної комісії. Поняття ліквідаційної маси. Продаж майна банкрута. Черговість задоволення вимог кредиторів. Звіт ліквідатора перед господарським судом.

Закриття провадження у справі про банкрутство.

Відповідальність за правопорушення у сфері господарювання. Поняття відповідальності за правопорушення у сфері господарювання. Суб'єкти господарсько-правової відповідальності. Підстави господарсько-

правової відповідальності. Вина при порушенні господарських зобов'язань. Функції господарсько-правової відповідальності. Ознаки господарсько-правової відповідальності. Принципи господарсько-правової відповідальності.

Види господарської відповідальності. Відповідальність в оперативно-господарських, у внутрішньогосподарських, у господарсько-управлінських зобов'язаннях.

Види санкцій за правопорушення у сфері господарювання.

Відшкодування збитків у сфері господарювання.

Штрафні та оперативно-господарські санкції. Неустойка, штраф, пеня. Види, підстави та порядок застосування оперативно-господарських санкцій.

Адміністративно-господарські санкції. Вилучення прибутку (доходу), адміністративно-господарський штраф, стягнення зборів (обов'язкових платежів), зупинення операцій за рахунками суб'єктів господарювання; застосування антидемпінгових заходів; припинення експортно-імпортних операцій; застосування індивідуального режиму ліцензування; зупинення дії ліцензії (патенту) на здійснення суб'єктом господарювання певних видів господарської діяльності; анулювання ліцензії (патенту) на здійснення суб'єктом господарювання окремих видів господарської діяльності; обмеження або зупинення діяльності суб'єкта господарювання; скасування державної реєстрації та ліквідація суб'єкта господарювання; інші адміністративно-господарські санкції, встановлені Господарським кодексом та іншими законами.

Правове забезпечення захисту прав суб'єктів господарювання.

Правові засади захисту прав та інтересів суб'єктів господарювання. Правові гарантії господарської діяльності. Способи захисту прав та інтересів суб'єктів господарювання. Порядок захисту прав та інтересів суб'єктів господарювання.

Поняття господарських спорів. Система господарських судів України. Порядок досудового врегулювання господарських спорів. Використання медіації при вирішенні спорів між суб'єктами господарювання. Третейські суди. Міжнародний комерційний арбітраж. Морська арбітражна комісія при Торгово-промисловій палаті України. Арбітражна комісія (біржовий арбітраж).

Організаційно-правові форми юридичного обслуговування. Правове положення юридичної служби суб'єктів господарювання.

Правове регулювання господарсько-торговельної діяльності.

Торгівля як галузь економіки. Поняття господарсько-торговельної діяльності. Класифікація господарсько-торговельної діяльності.

Законодавство про діяльність підприємств торгівлі. Ліцензування торговельної діяльності. Вимоги щодо місць та правил здійснення торговельної діяльності. Вимоги щодо торгівлі окремими видами товарів. Поняття та умови укладання і виконання договорів поставки, контрактації

сільськогосподарської продукції, енергопостачання, купівлі-продажу, оренди, міни (бартеру), лізингу та інших договорів.

Торгівля окремими видами товарів. Правила торговельного обслуговування населення. Правила торгівлі продовольчими та непродовольчими товарами. Правила торгівлі на ринках.

Електронна комерція.

Господарсько-правове забезпечення технічного регулювання. Поняття якості. Поняття якості продукції. Загальні умови забезпечення якості продукції, робіт, послуг. Управління якістю. Правове забезпечення управління якістю.

Поняття стандарту і стандартизації. Методи, що застосовуються при стандартизації. Державні стандарти. Вимоги державних стандартів. Галузеві стандарти. Технічні умови. Державний нагляд за дотриманням суб'єктами господарської діяльності стандартів, норм і правил. Поняття і мета сертифікації.

Правове регулювання забезпечення захисту прав споживачів.

Правове регулювання господарської діяльності в агропромисловому комплексі. Поняття сільського господарства, агропромислового комплексу (АПК). Особливості сільського господарства. Земля як основний засіб виробництва у сільському господарстві. Законодавство про сільськогосподарську діяльність. Сільськогосподарські підприємства. Цінова політика у сільському господарстві. Оподаткування сільськогосподарської діяльності. Кредитування як важіль державного впливу на сільське господарство. Фінансування сільськогосподарської діяльності. Державні замовлення на поставку державі сільськогосподарської продукції. Дотації та компенсації. Групи договорів, які використовуються у сільськогосподарській діяльності. Контрактація сільськогосподарської продукції. Договір контрактації. Майнова відповідальність сторін у разі невиконання ними умов договору контрактації та інших договорів у сільському господарстві.

Поняття та значення харчової промисловості. Поняття харчового продукту, продовольчої сировини та супутніх матеріалів. Законодавче забезпечення господарської діяльності у харчовій промисловості. Сертифікація продуктів, сировини, матеріалів та послуг у сфері громадського харчування. Державний контроль за ввезенням продуктів харчування до України.

Правове регулювання комерційного посередництва у сфері господарювання. Комерційне посередництво. Агентська діяльність. Види комерційного посередництва. Суб'єкти агентської діяльності. Агентські відносини.

Агентський договір: зміст, виконання та припинення.

Правове регулювання капітального будівництва. Поняття будівельної діяльності, будівництва та капітального будівництва. Поняття архітектурної діяльності. Поняття містобудування, його суб'єкти та об'єкти.

Генеральна схема планування території України. Регіональна схема планування території. Схеми планування територій на місцевому рівні. Комплексна державна експертиза. Робоча документація.

Господарський та підрядний способи будівництва.

Договір підряду на капітальне будівництво та його реквізити. Договір підряду на проведення проектних та досліджувальних робіт. Права та обов'язки замовника, підрядника й інших учасників будівельної діяльності.

Виконання договору генеральним підрядником та субпідрядниками. Відповідальність за порушення договору підряду на капітальне будівництво.

Джерела фінансування капітального будівництва. Правовий статус інвестора. Законодавство України про будівництво. Державне регулювання будівництва.

Ліцензування будівельної діяльності. Відповідальність за порушення законодавства про будівельну діяльність.

Правове регулювання страхової діяльності. Поняття страхової діяльності. Правове регулювання страхової діяльності в Україні. Компетенція уповноважених органів у сфері нагляду за здійсненням страхової діяльності. Контроль та нагляд за здійсненням страхової діяльності. Правовий статус страховика та страхувальника. Об'єкти та форми страхування. Посередницька діяльність у сфері страхування. Правові особливості договору страхування.

Правове регулювання ціноутворення, розрахунків та фінансової діяльності у сфері господарювання. Поняття та види цін, порядок їх встановлення в господарських відносинах. Правове забезпечення дисципліни цін (тарифів). Система та повноваження державних органів по контролю за цінами. Відповідальність за порушення встановленої державної дисципліни цін (тарифів).

Правове регулювання обліку та звітності суб'єктів господарювання.

Поняття грошових зобов'язань господарського характеру. Особливості виникнення, зміни та припинення грошових зобов'язань господарського характеру. Правове регулювання готівкових розрахунків. Юридична відповідальність за порушення законодавства в сфері обігу готівки. Правове регулювання безготівкових розрахунків. Форми безготівкових розрахунків.

Правові засади банківських операцій та банківської діяльності, співвідношення з поняттям фінансових послуг та фінансової діяльності. Правова природа та порядок укладання (припинення) договору банківського рахунку.

Правові засади валютних операцій в сфері господарювання та засоби їх обмеження.

Поняття та правова природа фінансової діяльності суб'єктів господарювання. Правовий режим фінансових послуг.

Правові засади аудиторської діяльності.

Посередництво у здійсненні операцій з цінними паперами.

Контроль і нагляд у сфері фінансово-господарської діяльності.

Правове регулювання комерційної концесії. Поняття комерційної концесії та комерційної субконцесії. Франчайзинг. Характерні ознаки комерційної концесії. Роль комерційної концесії у сфері підприємництва. Сфери застосування комерційної концесії. Система актів законодавства про комерційну концесію. Правова характеристика договору комерційної концесії за українським законодавством.

Правове регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Поняття та види зовнішньоекономічної діяльності (ЗЕД). Нормативно-правове забезпечення ЗЕД. Суб'єкти ЗЕД. Правовий режим ЗЕД. Загальні вимоги щодо здійснення зовнішньоекономічної діяльності, заходи тарифного та нетарифного регулювання. Державне регулювання ЗЕД. Органи державного регулювання ЗЕД. Зовнішньоекономічний договір. Базисні умови зовнішньоекономічних контрактів купівлі-продажу згідно з ІНКОТЕРМС: поняття та групи. Антидемпінгові, антисубсидаційні та спеціальні заходи в ЗЕД. Санкції за порушення законодавства про зовнішньоекономічну діяльність.

Правове забезпечення спеціальних режимів господарювання. Спеціальні режими господарювання. Поняття та види спеціальних (вільних) економічних зон. Порядок створення та ліквідації спеціальних (вільних) економічних зон. Управління спеціальними (вільними) економічними зонами. Особливості правового регулювання господарювання у спеціальних (вільних) економічних зонах. Виключна (морська) економічна зона України. Прикордонний режим господарської діяльності. Правовий режим господарської діяльності в охоронних зонах. Спеціальний режим господарювання в окремих галузях народного господарства. Спеціальний режим господарської діяльності в умовах надзвичайного стану, надзвичайної екологічної ситуації. Правовий режим господарської діяльності в умовах воєнного стану.

Правовий режим концесійної діяльності. Поняття та ознаки концесійної діяльності. Договірні засади здійснення концесійної діяльності. Порядок укладення концесійного договору, вимоги до його змісту та виконання. Підстави та порядок припинення концесійної діяльності. Особливості концесії на будівництво та експлуатацію автомобільних доріг.

Рекомендована література:

1. Господарський кодекс України: Закон України від 16 січня 2003 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 18, № 119-20, № 21-22. Ст.144.

2. Кодекс України з процедур банкрутства: Закон України від 18.10.2018 р. № 2597. *Офіційний вісник України*. 2019. № 34. Ст. 1197.
3. Податковий кодекс України: Закон від 02.12.2010 р. № 2755-VI. *ВВР України*. 2011. № 13-17. Ст. 112.
4. Про акціонерні товариства: Закон України від 17.09.2008р. *Відомості Верховної Ради України*. 2008. №50-51. Ст.384.
5. Про Антимонопольний комітет України: Закону України від 26.11.1993 р. (із змін. і доп.). *Відомості Верховної Ради України*. 1993. № 50. Ст. 472.
6. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999р. (із змін. і доп.). *Відомості Верховної Ради України*. – 1999. – № 40. – Ст.365.
7. Про відповідальність за несвоєчасне виконання грошових зобов'язань: Закон України від 22.11.1996р. *Відомості Верховної Ради України*. 1997. №5. Ст.28.
8. Про господарські товариства: Закон України від 19.09.1991 р. (із змін. і доп.). *Відомості Верховної Ради України*. 1991. №49. Ст. 682.
9. Про державне прогнозування та розробку програм економічного та соціального розвитку України: Закон України від 23.03.2000р. *Відомості Верховної Ради України*. 2000. №25. Ст.195.
10. Про державну допомогу суб'єктам господарювання: Закон України від 01.07.2014 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2014. № 34. Ст. 1173.
11. Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань: Закон України від 15.05.2003 р. В редакції Закону № 835-VIII від 26.11.2015 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2016. № 2. Ст. 17.
12. Про електронну комерцію: Закон України від 03.09.2015 р. № 675-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2015. № 45. Ст 410.
13. Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності: Закон України від 13.10.1992 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2004. № 9. Ст. 79.
14. Про захист економічної конкуренції: Закон України від 11.01. 2001р. (із змін. і доп.). *Відомості Верховної Ради України*. 2001. №12. Ст. 64.
15. Про кооперацію: Закон України від 10.08.2003 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2004. № 5. Ст.35.
16. Про ліцензування видів господарської діяльності: Закон України від 02.03.2015 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2015. №23. Ст.158.
17. Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності: Закон України від 05.04.2007 р. № 877-V. *Відомості Верховної Ради України*. 2007. № 29. Ст. 389.
18. Про стандартизацію: Закон України від 05.06.2014 р. № 1315-VII. *Відомості Верховної Ради України*. 2014. № 31. Ст 1058.
19. Про страхування: Закон України від 7.03 1996 р. (із змін. і доп.). *Відомості Верховної Ради України*. 1996. №18. Ст.78.

20. Про технічні регламенти та оцінку відповідності: Закон України від 05.01.2015 р. № 124-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2015. № 14. Ст. 96.
21. Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю: Закон України від 06.02.2018 р. № 2275-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2018. № 13. Ст. 69.
22. Про товарну біржу: Закон України від 10.12.1991. (із змін. і доп.). *Відомості Верховної Ради України*. 1992. №10. Ст.139.
23. Про угоди про розподіл продукції: Закон України від 14.09.1999 р. *Голос України*. 1999. 12 жовтня.
24. Про холдингові компанії: Закон України від 15 березня 2006 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2006. № 34. Ст. 291.
25. Про ціни і ціноутворення: Закон України від 21.06.2012 р. № 5007-VI *Відомості Верховної Ради України*. 2013. № 19-20. Ст. 190.
26. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським союзом і його державами-членами, з іншої сторони. *Офіційний вісник України*. 2014. №75. Ст. 2125.
27. Цивільний кодекс України: Прийнятий Верховною Радою України 16 січня 2003 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. №№ 40-44. Ст.356.
28. Господарське право: навчальний посібник / д.ю.н, професор Л. М. Ніколенко, д.ю.н., професор Н. В. Іванюта, к.ю.н., викладач Катрич А. В. Київ : ВД «Дакор», 2021. 260 с.
29. Господарське право : практикум / за заг. ред. А. Г. Бобкової. Харків : Право, 2018. 592 с.
30. Господарське право: підручник / Ю.Є. Атаманова та ін.; за заг. ред. Д.В. Задихайла, В.М. Пашкова; Нац-й ун-т «Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого». Х.: Право, 2012. 693 с.
31. Господарське право : навчально-методичний посібник (для студентів денної та заочної форми навчання) / Подцерковний О. П., Добровольська В. В., Зятіна Д. В., Будурова Г. М. Одеса, 2021. 166 с.
32. Господарське право. Особлива частина: підручник / М. С. Долинська, Г. В. Смолин, О. А. Туркот, Л. В. Хомко, Б. М. Гамалюк; за ред. Г. В. Смолина. Львів: ЛьвДУВС, 2019. 536 с.
33. Господарське право: загальна частина: навч. посіб. / кол. авт. [Резворович К. Р., Юнін О. С., Юніна М. П. та ін.]. Дніпро: Видавець БілаК. О., 2019. 262 с.
34. Господарське право: Навч. посібник у схемах і таблицях / За ред. Шелухіна М.Л. К.: Центр навчальної літератури, 2006. 616 с.
35. Корчак Н.М. Господарське право України: навч. посібник (у таблицях). К.: Вид-во Національного авіаційного університету «НАУ-друк», 2009. 312 с.
36. Науково-практичний коментар Господарського кодексу України: 2-е вид., перероб. і допов. / За заг.ред. Г.Л. Знаменського, В.С. Щербини; Кол.авт. О.А. Бесянєвич, О.М. Вінник, В.С. Щербина та ін. К.: Юрінком Інтер, 2012. 776 с.

37. Резворович К. Р., Юнін О. С., Юніна М. П. Господарське право: загальна частина : навч. посіб. Дніпро: Видавець Біла К. О., 2019. 262 с.

38. Хозяйственное право: Учебник / Под ред. В.К. Макутова. К.: Юрінком Інтер, 2002. 906 с.

39. Швидка Т. Господарське право в схемах і таблицях : навч. посіб. 2-ге вид., перероб. і допов. Харків : Право, 2019. 136 с.

40. Щербина В.С. Господарське право: підручник / В.С. Щербина. 6-е вид., перероб. і доп. К.: Юрінком Інтер, 2013. 636 с.

4.2. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ГОСПОДАРСЬКО-ПРОЦЕСУАЛЬНЕ ПРАВО»

Господарське процесуальне право: поняття, методи правового регулювання джерела, принципи

Поняття господарського процесу. Предмет господарського процесу. Процесуальна форма господарського процесу. Ознаки та головні риси процесуальної форми. Стадії господарського процесу. Предмет, метод, система та джерела господарського процесуального права. Процесуальні правовідносини в господарському судочинстві. Господарське процесуальне право як юридична наука і навчальна дисципліна. Принципи господарського процесуального права.

Юрисдикція господарських судів. Досудове врегулювання господарського спору

Предметна та суб'єктна юрисдикція. Інстанційна юрисдикція. Територіальна юрисдикція (підсудність) справ. Загальна підсудність. Підсудність справ, у якій однією із сторін є суд або суддя. Підсудність справ за вибором позивача. Виключна підсудність. Передача справ з одного суду до іншого. Вищий суд з питань інтелектуальної власності. Досудове врегулювання господарського спору.

Учасники, строки та докази господарського процесу

Склад господарського процесу і суду. Класифікація учасників господарського процесу. Господарська процесуальна правосуб'єктність учасників господарського процесу. Суддя господарського суду. Сторони в господарському процесі. Права і обов'язки сторін. Процесуальна співучасть. Залучення до участі у справі іншого відповідача. Заміна неналежащего відповідача. Процесуальне правонаступництво. Треті особи: треті особи, які заявляють самостійні вимоги на предмет спору, треті особи, які не заявляють самостійні вимоги на предмет спору. Прокурор у господарському процесі. Участь у господарському процесі інших осіб: посадових осіб та інших працівників підприємств, установ, організацій, державних та інших органів, експерта та перекладача. Права, обов'язки та відповідальність експерта. Представництво в господарському процесі. Докази в господарському процесі.

Поняття та види судових доказів. Обов'язок доказування. Належність і допустимість доказів. Засоби доказування: письмові докази, речові докази, висновки судових експертів, пояснення представників сторін, пояснення інших осіб, які беруть участь в судовому процесі. Процесуальні строки. Оцінка доказів господарським судом. Поняття і види процесуальних строків. Обчислення процесуальних строків. Зупинення, відновлення та продовження процесуальних строків. Наслідки закінчення і пропуску процесуальних строків.

Позов у господарському процесі. Порушення провадження справи

Позовна форма захисту в господарському процесі. Поняття й елементи позову. Предмет та підстави позову. Види позовів у господарському процесі. Право на позов. Передумови права на подання позову. Процесуальні засоби захисту відповідача проти позову. Матеріально-правовий захист відповідача: подання доводів про те, що відсутнє суб'єктивне матеріальне право про захист, який просить позивач. Процесуально-правові заперечення проти позову: заяви, клопотання, відзив на позов. Подання зустрічного позову. Забезпечення позову. Заходи до забезпечення позову. Порушення провадження справи. Порядок подання позову й наслідки його порушення. Позовна заява: форма і зміст. Прийняття позовної заяви і підстави до відмови в її прийнятті. Відзив на позовну заяву. Підготовка матеріалів до розгляду в засіданні господарського суду. Процесуальні дії судді на стадії підготовки матеріалів до розгляду в засіданні господарського суду. Дії сторін при підготовці до судового розгляду. Ухвали, що виносить суддя при підготовці справи до судового розгляду.

Вирішення господарських спорів у суді першої інстанції

Підготовка матеріалів до розгляду в засіданні господарського суду. Процесуальні дії судді на цій стадії. Дії сторін при підготовці до судового розгляду. Ухвали, що виносить суддя при підготовці справи до судового розгляду. Вирішення господарських спорів. Наказне провадження. Позовне провадження (загальне або спрощене). Поняття і значення стадії судового розгляду. Порядок розгляду справи в засіданні господарського суду. Відкладення розгляду справи. Зупинення провадження у справі. Закінчення провадження по справі без винесення рішення: припинення провадження у справі, залишення позову без розгляду. Поняття і види судових актів господарських судів. Сутність і зміст рішення господарського суду. Ухвали господарського суду. Постанова господарського суду.

Перевірка законності та обґрунтованості рішень, ухвал, постанов

Провадження в суді апеляційної інстанції. Сутність і значення апеляційного оскарження. Право апеляційного оскарження, його суб'єкти. Об'єкти оскарження в апеляційному порядку. Подання апеляційної скарги (подання). Розгляд справи. Повноваження апеляційної інстанції. Провадження у суді касаційної інстанції. Сутність касаційного оскарження. Право

касаційного оскарження, його суб'єкти та об'єкти. Порушення процесу перегляду судових рішень у касаційному порядку. Розгляд справ у касаційній інстанції. Повноваження і постанова касаційної інстанції. Перегляд рішення, ухвали, постанови господарського суду за нововиявленими або виключними обставинами. Поняття перегляду судового акта за нововиявленими або виключними обставинами. Порядок подання заяви за нововиявленими або виключними обставинами. Порядок перегляду рішення, ухвали, постанови за нововиявленими або виключними обставинами.

Виконання рішень господарських судів

Характеристика виконавчого провадження. Учасники виконавчого провадження. Загальні умови виконання судових рішень. Наказ господарського суду. Відстрочка або розстрочка виконання, зміна способу та порядку виконання рішення, ухвали, постанови. Поворот виконання рішення, ухвали, постанови господарського суду. Оскарження дій органів Державної виконавчої служби.

Особливості розгляду справ про банкрутство. Третейський розгляд господарських спорів

Особливості розгляду справ про банкрутство. Третейські суди: поняття, правовий статус, місце у системі цивільної юрисдикції, значення. Підвідомчість справ третейським судам. Порядок створення третейських судів. Участь та права сторін у засіданні третейського суду. Порядок розгляду справи у третейському суді. Рішення третейського суду та його виконання.

Рекомендована література:

1. Господарський процесуальний кодекс України: Закон України від 16 січня 2003 р. *Відомості Верховної Ради України*. 1992. № 6, 11.02.92, Ст.56.
2. Кодекс України з процедур банкрутства: Закон України від 18.10.2018 р. № 2597. *Офіційний вісник України*. 2019. № 34. Ст. 1197.
3. Про судовий збір: Закон України від 01.08.2011 р. № 4909. *Офіційний вісник України*. 2011. № 59. (12.08.2011) Ст. 2349.
4. Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань: Закон України від 15.05.2003 р. В редакції Закону № 835-VIII від 26.11.2015 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2016. № 2. Ст. 17.
5. Цивільний кодекс України: Прийнятий Верховною Радою України 16 січня 2003 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. №№ 40-44. Ст.356.
6. Господарський кодекс України: Закон України від 16 січня 2003 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 18, № 119-20, № 21-22. Ст.144.
7. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 02.06.2016 № 1402-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2016. № 31. Ст. 545.

8. Про третейські суди: Закон України від 11.05.2004 № 1701-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2004. № 35. С. 1374.
9. Про міжнародні договори: Закон України від 29.06.2004 № 1906-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2004. № 50. Ст. 540.
10. Про доступ до судових рішень: Закон України від 22 грудня 2005 року. *Відомості Верховної Ради України*. 2006. № 15. Ст. 128.
11. Господарське процесуальне право України : підручник / д.ю.н, професор Л. М. Ніколенко, д.ю.н., доцент Н. В. Іванюта. Київ : ВД «Дакор», 2020. 276 с.
12. Господарський процес: підручник. / Світличний О. П. Вид. 2, перероб. і доп. К.: НУБіП України, 2018. 342 с.
13. Господарське процесуальне право : [Електронний ресурс] практикум / І. А. Балюк, О. К. Намясенко, Г. Д. Лисунь ; за заг. ред. І. А. Балюк і О. К. Намясенко. К. : КНЕУ, 2015. 244, [4] с.
14. Господарське процесуальне право: навчальний посібник для студентів спеціальності 081 «Право» / КПІ ім. Ігоря Сікорського ; уклад. С. І. Бевз. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2021. 103 с.
15. Господарське процесуальне право: Підручник / В.Д. Чернадчук, В.В. Сухонос (ст.), В.П. Нагребельний, Д.М. Лук'янець; За заг. ред. к.ю.н. В.Д. Чернадчука. 2-ге вид., перероб. і доп. Суми: ВТД «Університетська книга», 2008. 378 с.
16. Белікова О., Белікова Є. Спрощене провадження в господарському процесі та перспективи прискорення захисту прав. *Підприємництво, господарство і право*. 2019. № 6. С. 62–67.
17. Беяневич В. Е. Господарський процесуальний кодекс України: (із змінами і допов. станом на 1 серпня 2011 р.): наук.-практ. коментар / В. Е. Беяневич. Видання третє. К.: Юстініан, 2011. 1160 с.
18. Галунько В.В., Короєд С.О., Костюк В.Л., Нікітін В.В., Оніщенко Н.М., Петков В.П., Побіянська Н.Б., Прилипко С.М., Хатнюк Н.С. Науково-практичний коментар Господарського процесуального кодексу України. За заг. ред. Короєда С.О. Київ : Видавничий дім «Професіонал», 2020. 400 с.
19. Загородня Н.В. Джерела господарського процесуального права: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня к.ю.н. : 12.00.04. Київ, 2018. 21с.
20. Іванюта Н.В. Функції господарського процесуального права: теоретико-практичні аспекти : монографія/ Іванюта Н. В. Одеса : «Фенікс», 2018. 516 с.
21. Короєд С.О. Науково-практичний коментар Господарського процесуального кодексу України. К.: Виданичий дім: Професіонал, 2018. 400 с.
22. Короленко В. М. Імплементация міжнародних стандартів регулювання процедур оскарження у цивільному та господарському процесуальних кодексах України. *Міжнародне приватне право*. 2019. С. 172–176.

23. Курей М. Поняття та особливості зустрічного забезпечення позову в господарському процесі. *Підприємництво, господарство і право*. 2019. № 4. С. 76–81.
24. Ніколенко Л. М. Поняття та значення судової практики у господарському процесуальному праві. *Правовий часопис Донбасу*. № 2. 2018. С. 47–52.
25. Петренко Н. Врегулювання спору за участю судді в господарському судочинстві. *Підприємництво, господарство і право*. 2018. № 10. С. 73–77.
26. Степанова Т. В. Процесуальний статус учасників позовного провадження у господарському судочинстві: теоретико-правові та праксеологічні аспекти : монографія. НАН України, Ін-т економіко-правових досліджень. Одеса : Фенікс, 2017. 494 с.
27. Хатнюк Н. С., Побіянська Н. Б. Правові підстави визнання господарського зобов'язання недійсним як спосіб захисту прав та охоронюваних інтересів суб'єктів господарювання: монографія / за заг. ред. д. ю. н., доцента Н. С. Хатнюк. Київ: «Видавництво Людмила», 2020. 164 с.
28. Шабанов Р., Ждан М. Досудове врегулювання господарських спорів: співвідношення норм матеріального та процесуального права. *Підприємництво, господарство і право*. 2018. № 2. С. 63–68.
29. Шурин О. А. Інститут забезпечення позову: теоретичні та практичні проблеми реалізації. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2018. Вип. № 1 (22). С. 177–180.
30. Яценко С. Інститут врегулювання спору за участю судді: правова характеристика та вплив на господарський процес. *Право України*. 2017. № 9. С. 213–219.